

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 13P/232/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119209645
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Bezáková
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2019:4119209645.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra vo veci starostlivosti súdu maloletú X. M., nar. XX.XX.XXXX, umiestnenú v E. centre, S. M. XX, I., zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88 ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matky U. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. O. X. nad K. a otca U. M., nar. XX.XX.XXXX, t. č. ÚVTOS Dubnica nad Váhom, o návrhu navrhovateľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88 na zmenu zariadenia na výkon ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

Ústavná starostlivosť u maloletej X. M., nar. XX.X.XXXX, ktorá bola nariadená rozsudkom Obvodného súdu pre Praha 7 - Česká republika sp. zn. 9P/185/2015-116, 9PANc 443/2015 zo dňa 7.6.2016 sa bude realizovať v Reedukačnom centre, S. Kollára 72, Čerenčany.

Rodičia maloletej X. M., nar. XX.X.XXXX sú povinní prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou vo výške XX% zo sumy životného minima na nepľočeté, nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona mesačne, každý rodič jednotlivo, ktoré sú povinní platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet zariadenia, v ktorom sa ústavná starostlivosť realizuje, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Dňa 23.8.2019 bol Okresnému súdu Nitra doručený návrh navrhovateľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra (ďalej len UPSVaR Nitra), ktorým navrhovateľ žiadal, aby súd zmenil zariadenie na výkon ústavnej starostlivosti. Žiadal, aby sa ústavná starostlivosť realizovala v Reedukačnom centre, S. Kollára 72, Čerenčany. Zároveň, podal aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby súd uložil povinnosť Centru pre deti a rodiny Žitavce odovzdať maloletú X. M. do starostlivosti Reedukačného centra Čerenčany, v ktorom zariadení sa bude ústavná starostlivosť vykonávať až do rozhodnutia súdu vo veci samej. Návrh odôvodnil nasledujúcimi skutočnosťami:

Mal. X. bola dňa 06.10.2016 premiestnená spolu so svojimi súrodencami zo zariadenia v Českej republike v tom čase do Detského domova Žitavce na základe rozsudku Obvodného súdu Praha 7 č.k. 9P185/2015-116 zo dňa 07.06.2016, práv. 03.09.2016, ktorým nariadil nad mal. ústavnú starostlivosť. Do samostatnej skupiny zariadenia bola umiestnená spolu so svojimi súrodencami. V dôsledku jej neustáleho zhoršujúceho správania bola mal. X. umiestnená na základe dohody medzi zariadeniami do Diagnostického centra v Bratislave v období 10/2017-3/2018. Z hodnotenia vyplýva, že správanie bolo lavírujúce, do istej miery sa snažila, ale jej správanie bolo hodnotené ako účelové. Zmiernila svoje prejavy, ale naďalej bola agresívna a bez rešpektu voči pomocným vychovávateľkám. V uzavretom režime dokázala ako tak fungovať a jej spávanie sa skutočne čiastočne zlepšilo. Počas prázdninových pobytov však rýchlo nastupoval regres do pôvodných foriem správania, čo sa udialo aj po návrate

z DC. Najskôr sa jej správanie na istú dobu udržiavalo na nastavenej úrovni, postupne však nastal regres, ktorý je aktuálne väčší v závažnosti porúch správania ako bol predtým. X. prestala rešpektovať akúkoľvek autoritu, voči dospelým na skupine sa správa ako k seberovným alebo podriadeným, niekedy až s nenávisťným postojom /proti "bielim"/, vulgárne, direktívne, pravidlá nerešpektuje až takmer vôbec. X. stratila rešpekt voči dospelým /vulgarizmy, ponižovanie vychovávateľov a zhadzovanie ich autority a osobnosti/. Nevýhodou vo výchove, výrazný vplyv na zhoršujúce sa správanie a nemožnosť ju ďalej výchovne usmerniť je skutočnosť, že mal. X. vytvára so súrodencami podskupinu a stávajú sa neovládateľní. Zároveň začala ostatné deti navádzať na formy správania, ktoré sama vykazovala, čím sa situácia v rámci skupiny a v samotnom CDR zhoršila vplyvom rovesníckeho tlaku a vzoru. Maloletá je závislá na nikotíne, pokračuje v skúsenosti s alkoholom a drogami a situácia s jej výchovou je zhoršená úplnou rezistenciou na výchovné a akékoľvek intervencie. Situáciu zhoršilo záškoláctvo a postupné aj úteky zo zariadenia, ktoré sa rozrástli z niekoľkých hodín na mesiace. Pohybuje sa voľne v rámci známych a v rómskej komunite. So svojou rodinou nemá dobrý vzťah, využíva skôr rómsku komunitu ako ťakú. Po návratoch alebo zachytení políciou si niekoľko dní oddýchne v rámci zariadenia a potom utečie opakovane.

V školskom roku 2018/2019 bola žiačkou 6. ročníka ZŠ, Levická 903, vo Vrábľoch. Podľa vyjadrenia ZŠ je jej správanie problematické a neprimerané voči učiteľom a rovnakom k žiakom. Správaním narúša vyučujúci proces, prestávky a ohrozuje hlavne morálne vedomie ostatných žiakov

Mal. X. ohrozovala je rovesníkov aj vychovávateľov, spolužiakov a učiteľov, vyhrážala sa im verbálne aj fyzicky, tieto vyhrážky často aj realizovala, je neovládateľná, neochotná spolupracovať a rešpektovať režim zariadenia, výchovne je neusmerniteľná, s narastajúcim záškoláctvom, útekmi aj na niekoľko mesiacov. X. nereaguje na intervencie výchovy, odborného tímu. X. napriek opakovaným pohovorom zameraným na nápravu jej správania a vysvetlením dôsledkov vyplývajúcich z jej problémového správania a s nutnosťou jej presunutia do iného typu zariadenia ako je CDR, svoje správanie nemení. Dôsledkom jej problémového správania a na základe odporúčania pedopsychiatricky MUDr. Galvánkovej z FN Nitra bola od 27.06.2019 do 02.08.2019 hospitalizovaná v Psychiatrickej nemocnici Prof. Matulaya v Kremnici. V súčasnosti otvorené prostredie CDR nie je pre mal. X. vhodné a vyhovujúce. Svojim nevhodným správaním negatívne vplyva aj zdravý vývin ostatných detí umiestnených v CDR a v školskom prostredí. (1)

Na pojednávanie stanové na 5.11.2019 sa rodičia maloletého dieťaťa nedostavili, hoci mali doručenia predvolaní riadne vykázané, a to matka fikciou doručenia s poukazom na ustanovenia § 106 a § 111 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) dňom 1.10.2019. Otec prevzal predvolanie na pojednávania dňa 8.10.2019 a žiadal súd, aby rozhodol o veci v jeho neprítomnosti. Súd preto s poukazom na ustanovenie § 31 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) v konaní pokračoval bez prítomnosti rodičov maloletého dieťaťa. (2)

Zástupkyňa navrhovateľa na pojednávaní uviedla, že k žiadnej zmene nedošlo na podanom návrhu na zmenu zariadenia na výkon ústavnej starostlivosti trvá. Dôvody, pre ktoré žiadame umiestniť mal. do Reedukačného centra Čerenčany sú špecifikované v písomnom návrhu. Poukázala na skutočnosť, že dieťa už malo byť na základe neodkladného opatrenia už v starostlivosti Reedukačného centra. Mal. X. je od 1.9.2019 na úteku. Celé prázdniny nebola v starostlivosti detského domova, z detského domova utekala opakovane.(3)

Zástupkyňa kolízneho opatrovníka na pojednávaní pred súdom uviedla, že s návrhom navrhovateľa na zmenu zariadenia súhlasí. Maloletej bude poskytovaná špeciálna starostlivosť, ktorú nie je možné poskytovať v centre pre deti a rodiny. Zároveň navrhla upraviť aj výživné rodičom vzhľadom k tomu, že v predchádzajúcich konaniach nebola určené výška vyživovacej povinnosti rodičom pri zverení dieťaťa do ústavnej starostlivosti . (4)

Súd vykonal dokazovanie výsluchmi prítomných účastníkov konania, oboznámil sa s obsahom návrhu zo dňa 22.8.2019, lekárskou správou o zdravotnom stave mal. dieťaťa, pripojeným spisom Okresného súdu Nitra 11P/116/2018 a z neho rozsudok Obvodného súdu Praha 7 zo dňa 7.6.2016 a zistil tento skutkový a právny stav: (5)

Maloleté deti M.: G., nar. XX.XX.XXXX, M., nar. XX.XX.XXXX, X., nar. XX.XX.XXXX, R., nar. XX.XX.XXXX a U., nar. XX.XX.XXXX pochádzajú z matky U. M., nar. XX.XX.XXXX a otca U. M., nar. XX.XX.XXXX. E. D. súdu Praha 7 č.k. 9P185/2015-116 zo dňa 07.06.2016, právoplatným dňa

03.09.2016, bola nariadená ústavná starostlivosť nad maloletou X. M. a spolu s ostatnými súrodencami bola umiestená do Y. domova K. (Centrum pre deti a rodina Žitavce). Matka je t.č. na neznámom mieste a otec je vo výkone trestu odňatia slobody v J. Dubnica nad Váhom.(6)

Uznesením Okresného súdu Nitra 13P/232/2019-13 zo dňa 27.8.2019 bola Centrum pre deti a rodina Žitavce uložená povinnosť odovzdať maloletú X. M., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti Reedukačného centra Čerenčany, S. Kollára 72, Čerenčany. Maloletá je od leta 2019 na úteku, do zariadenia v Čerenčanoch ani nenastúpila. (7)

Správanie maloletej X. v N. pre deti a rodiny bolo vysoko problematické. X. prestala rešpektovať akúkoľvek autoritu, voči dospelým na skupine sa správala ako k seberovným alebo podriadeným, niekedy až s nenávisťným postojom /proti "bielim"/, vulgárne, direktívne, pravidlá nerešpektovala vôbec. Ohrozovala je rovesníkov aj vychovávateľov, spolužiakov a učiteľov, vyhrážala sa im verbálne aj fyzicky, tieto vyhrážky často aj realizovala, začalo záškoláctvo, úteky aj na niekoľko mesiacov. Začala užívať návykové látky. Od 27.06.2019 do 02.08.2019 hospitalizovaná v Psychiatrickej nemocnici Prof. Matulaya v Kremnici. (8)

Zo správy Psychiatrickej nemocnice Prof. Matulaya Kremnica zo dňa 02.08.2018 -súd zistil, že maloletá bola hospitalizovaná na pedopsychiatrickom oddelení od 27.06.2019 do 02.08.2019 pre vystupňované poruchy správania spojené so zneužívaním návykových látok, poruchy správania v trvaní asi rok, nerešpektovanie autorít a pravidiel, masívne záškoláctvo, úteky, zvýšená impulzivita s agresívnymi prejavmi, úniky do rizikovej partie, experimentovanie až rozvoj abúzu viacerých psychoaktívnych látok (alkohol, marihuana a pervitín). Maloletej boli diagnostikované: porucha sociálneho správania, abúzu viacerých psychoaktívnych látok a iné negatívne udalosti v detstve. Bola odporučená na pravidelné kontroly u ambulantného pedopsychiatra s prísnou abstinenciou od alkoholu a iných návykových látok. Maloletej bolo odporučené vzhľadom na dlhodobé a závažné poruchy správania, potrebu režimového vedenia umiestnenie do reedukačného centra. (9)

Podľa § 32 ods. 2 Zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ak je to v záujme dieťaťa, môže orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podať súdu návrh na zmenu zariadenia na výkon rozhodnutia súdu. V návrhu podľa prvej vety uvedie zariadenie na výkon rozhodnutia súdu, do ktorého navrhuje dieťa umiestniť, so zohľadnením súrodeneckých väzieb a rodinných väzieb dieťaťa, aby zmena nebránila úprave rodinných pomerov dieťaťa a zachovaniu rodinných väzieb a súrodeneckých väzieb. (10)

Podľa § 54 ods. 5 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o nariadení ústavnej starostlivosti súd vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na citové väzby maloletého dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie. (11)

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. (12)

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností a možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. (13)

Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. (14)

Od 01.07.2019 predstavuje minimálne výživné sumu 28,79 eura na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. (15)

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. (16)

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, veta prvá, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. (17)

Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. (18)

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. (19)

Podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné. (20)

Podľa § 81 ods. 2 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa. (21)

Vzhľadom na vykonané dokazovanie súd považoval za potrebné, aby začal proces reedukácie u maloletej X. M., aby sa realizoval výkon ústavnej starostlivosti v zariadení E. centra Čerenčany, do ktorého zariadenia bola maloletá umiestnená dočasne. V uvedenom zariadení bude možné lepšie zvládať diagnostikované poruchy správania u tohto maloletého dieťaťa, bude mu poskytnutá psychologická, psychoterapeutická starostlivosť, výchova a vzdelávanie primerane k jej súčasnému stavu. Keďže sa jedná o režimové zariadenie, maloletá sa bude musieť prispôbiť režimu a pravidlám tohto zariadenia tak, aby prišlo k postupnej stabilizácii psychického stavu, a eliminácii a zmierneniu nežiaducich prejavov v správaní maloletého dieťaťa. V Centre pre deti a rodiny Žitavce nie je v možnostiach odborných zamestnancov, aby poskytovali odbornú pomoc dieťaťu s takým problémovým správaním, je to otvorené zariadenie, ktoré nedokáže zabezpečiť sprísnený režim pre malú X. aj z dôvodov častých útekov zo zariadenia. Reedukačné centrum Čerenčany je zariadením, ktoré poskytuje reedukáciu maloletých detí, u ktorých sú zistené nedostatky v osobnostných vlastnostiach a v sociálnom vývine tak, ako u maloletej X. a ich výchova a vzdelávanie v iných zariadeniach nevedla k náprave. U maloletej je potrebná korekcia správania so zameraním sa na rozvoj základných hodnôt človeka v spoločnosti, rešpektovanie prirodzeným autorít, dodržiavanie základných pravidiel príslušných inštitúcií. Na základe uvedených skutočností súd zmenil zariadenia na výkon rozhodnutia súdu u maloletej X. M. z Centra pre deti a rodiny Žitavce na Reedukačnom centre, S. Kollára 72, Čerenčany. (22)

Rodičom zároveň súd určil vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu, nakoľko rozhodnutím súdu v Českej republike, ktorým bola nariadená ústavná starostlivosť, vyživovacia povinnosť v zmysle platnej legislatívy v Českej republike, určená nebola. Súd preto s poukazom na § 81 ods. 1 Zákona o rodine upravil vyživovaciu povinnosť oboch rodičov k maloletému dieťaťu. Súd určil matke a otcovi vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa podľa osobitného zákona mesačne s poukazom na § 62 ods. 3 Zákona o rodine (každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona). Súd zaviazal rodičov maloletej X. poukazovať výživné na účet zariadenia, v ktorom sa ústavná starostlivosť vykonáva, aktuálne RC Čerenčany. (23)

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko sa jednalo o vec starostlivosti o maloleté dieťa. (24)

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Podľa § 363 CSP v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1 CMP odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.